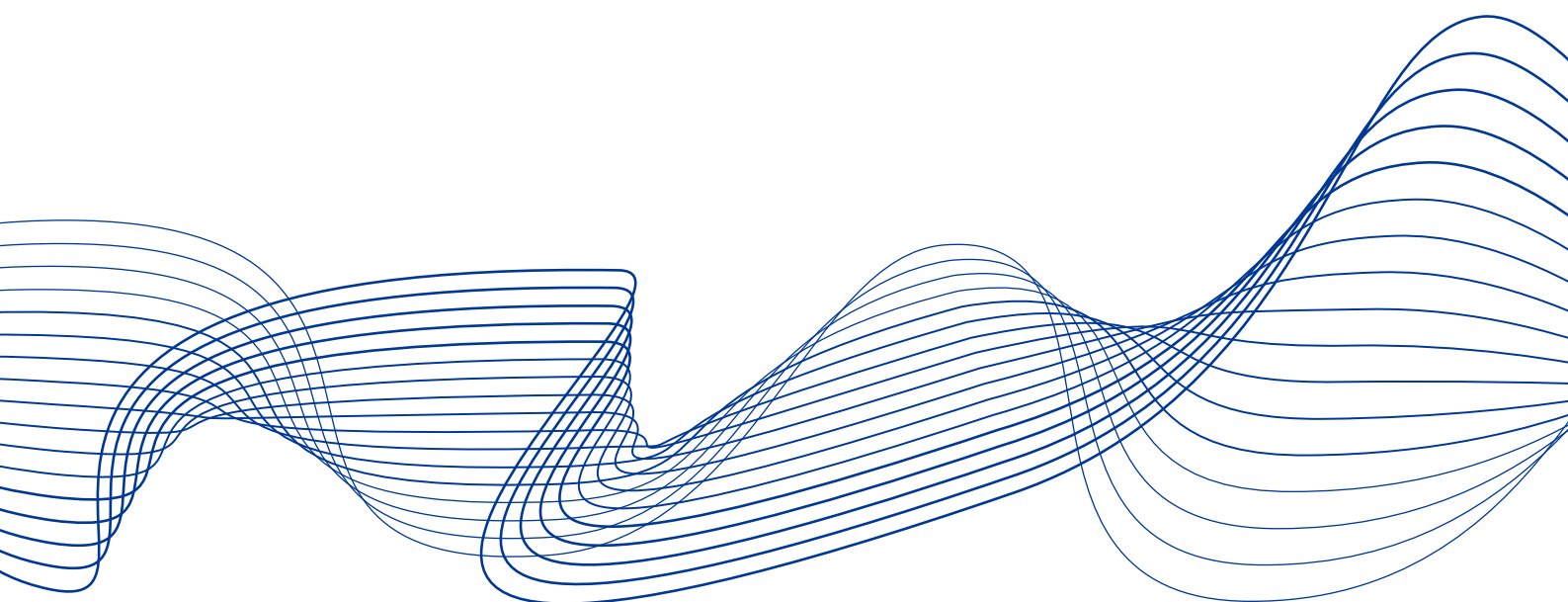


Ετήσια Έκθεση

2015



ΕΣΣΚ
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου
Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας

Περιεχόμενα

Πρόλογος	2
Περίληψη	3



Πρόλογος



Mario Draghi,
Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού
Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου

Στη διάρκεια του 2015, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) συνέχισε τη στενή παρακολούθηση πιθανών πηγών συστημικού κινδύνου στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα και την ευρωπαϊκή οικονομία. Ενίοτε υπήρξαν ενδείξεις επιδείνωσης των ευπαθειών σε τρεις τομείς. Πρωτίστως, σημειώθηκε σημαντική μεταβλητότητα στην αγορά, η οποία προκλήθηκε από εξελίξεις σε βασικές οικονομίες με αναδυόμενες αγορές το φθινόπωρο του 2015 και εξαπλώθηκε γρήγορα στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών αγορών. Το ΕΣΣΚ βρισκόταν σε διαρκή επαγρύπνηση όσον αφορά τον κίνδυνο επανατιμολόγησης στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές. Μάλιστα, ανταποκρινόμενο σε αυτές τις εξελίξεις, αναβίβασε τον εν λόγω κίνδυνο στην υψηλότερη κατηγορία κινδύνων. Στις αρχές του 2016 αυτές οι ευπάθειες εν μέρει υλοποιήθηκαν σε ένα περιβάλλον το οποίο χαρακτηριζόταν από παρατεινόμενη αβεβαιότητα σχετικά με την

ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας, συνεχιζόμενες αδυναμίες στους ισολογισμούς των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών στην ΕΕ, καθώς και υψηλά επίπεδα δημόσιου και ιδιωτικού χρέους. Επιπλέον, το μέγεθος και η διασύνδεση του σκιώδους τραπεζικού τομέα της ΕΕ εξακολούθησαν να αυξάνονται. Αυτό σημαίνει ότι οι δυνητικές διαταραχές και η μετάδοση δυσμενών επιδράσεων από τους σκιώδεις τραπεζικούς τομείς θα μπορούσαν να επηρεάσουν το υπόλοιπο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Τέλος, η γεωπολιτική αβεβαιότητα σχεδόν σε όλες τις περιοχές γύρω από την Ευρώπη συνέβαλε στη διατήρηση της ανησυχίας σε υψηλά επίπεδα.

Ταυτόχρονα, οι αρχές μακροπροληπτικής εποπτείας είχαν για πρώτη φορά στη διάθεσή τους μια σχετικά ευρεία δέσμη μέσων πολιτικής για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα έναντι αυτών των κινδύνων, παρότι για τον υπόλοιπο χρηματοπιστωτικό τομέα δεν υπάρχουν παρόμοια μέσα. Το ΕΣΣΚ υποστηρίζει τις εθνικές αρχές μακροπροληπτικής εποπτείας μέσω της ανάπτυξης θεσμικού πλαισίου το οποίο θα επιτρέπει την αμοιβαία αναγνώριση εθνικών μέτρων, με αποτέλεσμα τη μείωση του κινδύνου του κανονιστικού αρμπιτράζ. Το ΕΣΣΚ έχει επίσης καταρτίσει σενάρια δυσμενών μακροπροληπτικών εξελίξεων για όλες τις ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές στον αντίστοιχο τομέα αρμοδιότητας (κυρίως όσον αφορά τις τράπεζες, τις ασφαλιστικές εταιρείες και τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους). Τέλος, το ΕΣΣΚ μελέτησε διαρθρωτικούς τομείς κινδύνων και, ειδικότερα, τη συστημική σημασία που μπορεί να έχουν τα ανοίγματα στον τομέα των κατοικιών και στον τομέα των εμπορικών ακινήτων για τα νοικοκυριά, τις τράπεζες και την οικονομία ως σύνολο, καθώς και τη συστημική φύση ορισμένων κινδύνων που προέρχονται από τον ασφαλιστικό κλάδο.

Το ΕΣΣΚ συνέχισε να παρέχει στα μέλη του ένα βήμα για την εμπιστευτική ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τις βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες ευπάθειες συστημικής φύσης. Σε σχεδόν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ άρχισε να ασκείται μακροπροληπτική πολιτική.

Φρανκφούρτη, Ιούλιος 2016

Mario Draghi

Πρόεδρος του ΕΣΣΚ



Περίληψη

Το 2015 ήταν το πέμπτο έτος λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου. Από την ίδρυσή του το 2010, το ΕΣΣΚ βρίσκεται διαρκώς αντιμέτωπο με εξαιρετικές συνθήκες οι οποίες αντανακλούν την κατάσταση που διαμορφώθηκε μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση και την κρίση δημόσιου χρέους σε ολόκληρη την Ευρώπη. Αν και οι δείκτες συστημικού κινδύνου που βασίζονται στην αγορά έχουν επανέλθει στα προ κρίσης επίπεδα, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές ευπάθειες στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ΕΕ. Ως εκ τούτου, το ΕΣΣΚ έχει προσδιορίσει τέσσερις βασικούς κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην ΕΕ: (i) την επανατιμολόγηση των ασφαλιστρών κινδύνου στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές, η οποία εντείνεται λόγω της χαμηλής ρευστότητας στην αγορά, (ii) την περαιτέρω εξασθένηση των ισολογισμών των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών, (iii) την επιδείνωση της βιωσιμότητας του χρέους στους τομείς του δημόσιου, των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, και (iv) τις διαταραχές και τη μετάδοση δυσμενών επιδράσεων από τους σκιώδεις τραπεζικούς τομείς στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Το ΕΣΣΚ αναβίβασε την αξιολόγηση των ασφαλιστρών κινδύνου στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές στην υψηλότερη κατηγορία κινδύνων λόγω της σημαντικής μεταβλητότητας στην αγορά. Αυτή η μεταβλητότητα, η οποία προκλήθηκε από εξελίξεις σε βασικές οικονομίες με αναδυόμενες αγορές το φθινόπωρο του 2015, εξαπλώθηκε ταχύτατα στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών αγορών. Στις αρχές του 2016, ο κίνδυνος επανατιμολόγησης των ασφαλιστρών κινδύνου στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές εν μέρει υλοποιήθηκε σε ένα περιβάλλον το οποίο χαρακτηριζόταν από παρατεινόμενη αβεβαιότητα σχετικά με την ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας, συνεχιζόμενες αδυναμίες στους ισολογισμούς των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών στην ΕΕ, καθώς και υψηλά επίπεδα δημόσιου και ιδιωτικού χρέους. Ο κίνδυνος αναζωπύρωσης της κρίσης δημόσιου χρέους εντάθηκε την άνοιξη και το καλοκαίρι του 2015 εν μέσω, μεταξύ άλλων, της πολιτικής αβεβαιότητας στην Ελλάδα. Παρότι οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων στην Ελλάδα σημείωσαν κατακόρυφη πτώση, η μετάδοση δυσμενών επιδράσεων σε άλλες χώρες με υψηλά επίπεδα χρέους ήταν περιορισμένη. Από το καλοκαίρι του 2015, οι ανησυχίες της αγοράς σε σχέση με την Ελλάδα έχουν μετριαστεί σε μεγάλο βαθμό. Υπό το φως των διαρθρωτικών εξελίξεων, το μέγεθος και η διασύνδεση του σκιώδους τραπεζικού συστήματος της ΕΕ εξακολούθησαν να αυξάνονται το 2015. Αυτό οδήγησε στην ανάγκη εντατικότερης παρακολούθησης από τις αρχές μακροπροληπτικής εποπτείας. Τέλος, η γεωπολιτική αβεβαιότητα σχεδόν σε όλες τις περιοχές γύρω από την Ευρώπη συνέβαλε στη διαμόρφωση της ανησυχίας σε υψηλά επίπεδα.

Το 2015 το ΕΣΣΚ εξακολούθησε να αναπτύσσει μακροπροληπτικές πολιτικές και να παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τη χρήση μακροπροληπτικών μέσων που καλύπτουν τόσο τον τραπεζικό όσο και τον μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα. Πρώτον, εξέτασε τους συστημικούς κινδύνους που προκύπτουν από τις δραστηριότητες των ευρωπαϊκών ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών εταιρειών. Στη σχετική έκθεση συνιστάται να αξιολογηθεί κατά πόσον οι αρχές μακροπροληπτικής εποπτείας χρειάζονται πρόσθετα μέσα για να αντιμετωπίσουν τους συστημικούς κινδύνους που σχετίζονται με τον ασφαλιστικό τομέα της ΕΕ. Δεύτερον, το ΕΣΣΚ διενήργησε διαρθρωτική ανάλυση της σχέσης μεταξύ των εξελίξεων στον τομέα των ακινήτων και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Τρίτον, ασχολήθηκε περαιτέρω με τους πιθανούς συστημικούς κινδύνους που συνδέονται με την καθυστερημένη και απότομη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Τέλος, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), το ΕΣΣΚ ξεκίνησε εργασίες για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των κινδύνων για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα που προκύπτουν σε παρατεταμένες περιόδους χαμηλών επιτοκίων.



Επιπλέον, το ΕΣΣΚ συνέβαλε στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενήργησαν οι τρεις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές. Στις αρχές του 2015, το ΕΣΣΚ κατήρτισε σενάρια δυσμενών μακροχρηματοπιστωτικών εξελίξεων προς χρήση σε άσκηση της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΑΑΕΣ) για τον έλεγχο της ανθεκτικότητας των συνταξιοδοτικών ταμείων προκαθορισμένων παροχών. Έναν χρόνο αργότερα, στις αρχές του 2016, το ΕΣΣΚ ανέπτυξε τα σενάρια δυσμενών μακροχρηματοπιστωτικών εξελίξεων τα οποία δόθηκαν στην Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον τραπεζικό τομέα και στην ΕΑΑΕΣ για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον ασφαλιστικό τομέα. Επίσης, το ΕΣΣΚ συνέβαλε για πρώτη φορά στις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ) όσον αφορά τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους.

Το ΕΣΣΚ συνέχισε το έργο του σχετικά με τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύο προτάσεις προς εξέταση στο πλαίσιο της αναθεώρησης του κανονισμού για τις υποδομές της ευρωπαϊκής αγοράς (European Market Infrastructure Regulation - EMIR). Αν και συμφωνεί με τον συνολικό σχεδιασμό του εν λόγω κανονισμού, το ΕΣΣΚ διατύπωσε την άποψη ότι η αντικυκλική συμβολή του νομικού πλαισίου θα μπορούσε να ενισχυθεί σημαντικά. Η προσθήκη ρήτρας αναθεώρησης στον κανονισμό, συγκεκριμένα όσον αφορά τη μακροπροληπτική χρήση περιθωρίων και περικοπών αποτίμησης, θα επέτρεπε την περαιτέρω ανάπτυξη των αρχών που διέπουν τα εν λόγω μέσα.

Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το 2015 σημειώθηκε σημαντική αύξηση του αριθμού των μέτρων που αφορούν ζητήματα μακροπροληπτικής εποπτείας. Όπως ήταν αναμενόμενο, εξακολούθησαν να παρατηρούνται μεγάλες διαφορές μεταξύ των χωρών της ΕΕ σε ό,τι αφορά τον αριθμό και το είδος των ληφθέντων μέτρων. Η αύξηση του αριθμού των μέτρων εν μέρει οφείλεται στον προσδιορισμό ιδρυμάτων ως συστημικά σημαντικών και στην εφαρμογή του καθεστώτος αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας. Επιπλέον, ο τομέας των κατοικιών συνέχισε να έχει πολύ σημαντική θέση στις δράσεις μακροπροληπτικής πολιτικής. Επιπροσθέτως, στη διάρκεια του 2015 διάφορες χώρες της ΕΕ εξέτασαν και συχνά έλαβαν πρωτοβουλίες πολιτικής με σκοπό την αντιμετώπιση των κινδύνων από το σύνολο των δανείων σε ξένο νόμισμα. Στο τέλος του 2015, το ΕΣΣΚ θέσπισε ένα πλαίσιο συντονισμού για την αξιολόγηση των διασυνοριακών επιδράσεων και της εθελοντικής αμοιβαιότητας των μέτρων μακροπροληπτικής πολιτικής. Πιο συγκεκριμένα, σε ένα ενοποιημένο χρηματοπιστωτικό σύστημα όπως η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά, απαιτείται μεγαλύτερος συντονισμός πολιτικής προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των εθνικών μακροπροληπτικών πολιτικών.

Τέλος, κατά την υπό εξέταση περίοδο, το ΕΣΣΚ εξακολούθησε να αξιολογεί την υλοποίηση προηγούμενων συστάσεων του. Από την αξιολόγηση της σύστασης σχετικά με τη χρηματοδότηση των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΣΣΚ/2012/2) προέκυψε ότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος ως προς την εναρμόνιση των εθνικών πλαισίων για τις καλυμμένες ομολογίες. Επιπλέον, χάρη στην εν λόγω σύσταση, επετεύχθη η προώθηση πολιτικών διαχείρισης κινδύνων, όπως επίσης και διαδικασιών και ελέγχων των σχετικών κινδύνων, καθώς και ενός πλαισίου παρακολούθησης της σύστασης βαρών επί στοιχείων του ενεργητικού.



© Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου, 2016

Διεύθυνση 60640 Frankfurt am Main, Germany
Τηλέφωνο +49 69 1344 0
Δικτυακός τόπος www.esrb.europa.eu

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Τελευταία ημερομηνία για τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση: 6 Ιουνίου 2016.

Η ελληνική έκδοση της Ετήσιας Έκθεσης του ΕΣΣΚ για το 2015 περιέχει μόνο τον Πρόλογο και την Περίληψη. Η πλήρης έκδοση της Έκθεσης διατίθεται στα αγγλικά, τα γερμανικά και τα ισπανικά.

ISSN 1977-5156 (pdf)
ISBN 978-92-899-2446-7 (pdf)
DOI 10.2866/835662 (pdf)
Αριθ. καταλόγου ΕΕ DT-AB-16-001-EL-N (pdf)